

Της **ΝΙΚΗΣ ΚΩΤΣΟΥ**
n.kotsou@realnews.gr

Μέχρι πού θα έφτανε ένας άνδρας για να ξαναβρεί τη γυναίκα της ζωής του; Ανάμεσα από πόσες σφαίρες θα μπορούσε να περάσει, πόσους φλογισμένους δρόμους θα τολμούσε να διαβεί;

Το καινούργιο μυθιστόρημα του **Στέφανου Δάνδολου** «Τα ανδόνια της σιωπής», που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Ψυχογιός, διατρέχει μια δραματική περίοδο της σύγχρονης ιστορίας μας, τις 76 ημέρες από την απελευθέρωση της Αθήνας από τους Γερμανούς στο τέλος της Κατοχής μέχρι την κορύφωση των Δεκεμβριανών. Με φόντο αυτό το ιστορικό πλαίσιο, ο ήρωας του βιβλίου, ο Αριστείδης, εργάζεται στο θυρλικό Καφενείο του Ζαχαράτου, το οποίο βρισκόταν στην κάτω πλευρά της πλατείας Συντάγματος. «Ήταν από τα πιο παλιά καφενεία της Αθήνας, το οποίο φτιάχτηκε στα τέλη του 19ου αιώνα και λειτουργούσε μέ-

τίτλος "Τα ανδόνια της σιωπής", μας λέει ο Στ. Δάνδολος.

Παρακολουθούμε, λοιπόν, τη ζωή αυτού του ανθρώπου, τους δυόμισι αυτούς μήνες, και το πώς ένα γράμμα από εκείνη φτάνει ξαφνικά στα χέρια του και τον οδηγεί να βγει από το σπίτι του τη 14η ημέρα των Δεκεμβριανών και να προσπαθήσει να διασχίσει τη φλεγόμενη πόλη, έτσι ώστε να φτάσει σε εκείνη. «Τα ίχνη του χάθηκαν, κανένας δεν ξέρει τι απέγινε. Εγινε ρεμπέτικο τραγούδι, καταγράφηκε σε βιβλία και εφημερίδες της εποχής. Η απάντηση προκύπτει μέσα από αυτό το βιβλιαράκι, το οποίο στην ουσία αναπλάθει όλη εκείνη την ιστορία και το τι απέγινε ο Αριστείδης Τσόκος, που προσπαθούσε να φτάσει στη γυναίκα της ζωής του», τονίζει ο συγγραφέας.

80 χρόνια από τα Δεκεμβριανά

Με αφορμή τα 80 χρόνια από τα Δεκεμβριανά, ο Στ. Δάνδολος μιλά για την πηγή έμπνευσης του μυθιστορήματος: «Ένα ιστορικό μυθιστόρημα για να θεωρείται πλήρες και πολύ σοβαρό πρέπει να έχει λόγο ύπαρξης και στη σημερινή εποχή, την εποχή, δηλαδή, στην οποία διαβάζεται. Πιστεύω ότι τα Δεκεμβριανά είναι ένας πολύ τραγικός επίλογος και πρόλογος μιας εποχής. Ο επίλογος της Κατοχής και, δυστυχώς, πρόλογος του Εμφυλίου. Φέτος, συμπληρώνονται 80 χρόνια από τα Δεκεμβριανά, αλλά το βιβλίο μάς θυμίζει και πράγματα, τα οποία ζούμε και σήμερα. Διότι και σήμερα υπάρχει μια διάθεση υπερβολής στον τρόπο με τον οποίο χωριζόμαστε, υπάρχει ο διχασμός, οι εμφύλιοι στα social media με οποιαδήποτε αφορμή. Είναι επίκαιρο μυθιστόρημα, γιατί δείχνει πως τα λάθη επαναλαμβάνονται, πως η Ελλάδα

ράτου, αλλά και πολλά άλλα, συνιστούσαν δι-άφορους πόλους. Φιλολογικούς, δημοσιογραφικούς, καλλιτεχνικούς, πολιτικούς... Το εν λόγω Καφενείο τα συγκέντρωνε όλα. Μάλιστα, ο **Γεώργιος Παπανδρέου** είχε πει ότι "είναι το δεύτερο Κοινοβούλιο της Ελλάδας, που είναι ακόμη πιο ελεύθερο από το κανονικό". Ήταν το Καφενείο, όπου σύχναζε ο ίδιος ο Παπανδρέου, ο Βενιζέλος... Ήταν κοντά στη Βουλή, οπότε βοηθούσε να γίνει στέκι συνάντησης για περισσότερο από 80 χρόνια. Ο Αριστείδης είναι ένας σερβιτόρος, ο οποίος το 1944 ήταν 72 ετών και είναι από την πρώτη ημέρα λειτουργίας του καφενείου εκεί. Δεν έκανε τίποτε άλλο σε όλη του τη ζωή παρά να σερβίρει. Ήταν ταγμένος στην ευχαρίστηση των άλλων και θυσίασε τη δική του ευτυχία».

Η δική του πατρίδα

Ο συγγραφέας θέλει να τονίσει ότι η πατρίδα είναι μια έννοια πολύ σχετική: «Για κάποιους μπορεί να είναι μια σημαία, για άλλους σύνορα, έδαφος, για κάποιους άλλους όμως μπο-

Ενας ανεκπληρωτος έρωτας μέσα στη φλεγόμενη Αθήνα

Μια ιστορία για τα Δεκεμβριανά, με αφορμή ένα ανομολόγητο φλερτ. Ο συγγραφέας **Στέφανος Δάνδολος**, μέσα από το ιστορικό μυθιστόρημά του «Τα ανδόνια της σιωπής», μιλά για την... πατρίδα του ήρωά του **Αριστείδη**

χρι το 1963. Κατεδαφίστηκε όταν έγινε η ανάπλαση της πλατείας Συντάγματος», σημειώνει ο συγγραφέας Στ. Δάνδολος στη **Realnews**, εξηγώντας ότι μέσα από αυτή την ιστορία «παρακολουθούμε μια θυρλική μορφή της πλατείας Συντάγματος, έναν σερβιτόρο από τους παλαιότερους, σεμνό και καλόψυχο άνθρωπο, την ώρα που η Ελλάδα βυθίζεται ξανά στη βία, γιατί, ενώ έφυγαν οι Γερμανοί, αντί να μπουν όλα σε μια τροχιά ανάπτυξης, δυστυχώς χωριστήκαμε σε φατρίες και ξιφουλκώσαμε μεταξύ μας, με κορύφωση τα Δεκεμβριανά. Ο ήρωας εξακολουθεί να σκέφτεται και δεν έχει πάψει ποτέ να ελπίζει ότι θα ξαναδεί τη γυναίκα της ζωής του. Μια γυναίκα που έχει να τη δει 23 χρόνια, μια καθαρίστρια που δούλευε κάποτε στο Καφενείο και ανάμεσά τους υπήρχε ένα έντονο ανομολόγητο φλερτ, που έκρυβε και έναν πολύ μεγάλο έρωτα. Δυστυχώς, αυτοί οι δύο δεν ανοίχτηκαν ποτέ και από εκεί προκύπτει και ο

για να φτάσει εδώ που βρίσκεται χτίστηκε μέσα από πολύ αίμα, που κύθηκε και άσκοπα. Αυτό το βιβλίο, επίσης, μας δείχνει μια άλλη όψη εκείνης της περιόδου, γιατί, ενώ στην Ευρώπη γιορτάζουν την απελευθέρωσή τους από τη γερμανική κατοχή, εμείς δεν τη γιορτάζουμε! Εμείς γιορτάζουμε το "Όχι"... Αυτό το θέμα έχει καταγραφεί σε πολλά δοκίμια, μυθιστορηματικά, μυθοπλαστικά, όμως δεν έχει καλλιεργηθεί ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια», σημειώνει ο Στ. Δάνδολος και συμπληρώνει: «Ήταν μια τραγική περίοδος, αν σκεφτεί κανείς ότι σκοτώθηκαν χιλιάδες άνθρωποι, χιλιάδες κτίρια κατέρρευσαν μέσα στον αστικό ιστό. Ήταν η μεγαλύτερη ένοπλη σύγκρουση που έγινε μέσα στην Αθήνα από την ίδρυση του σύγχρονου ελληνικού κράτους. Δεν είχε ξαναγίνει... Οι νεκροί ξεπέρασαν κατά πολύ κάθε άλλη δύσκολη περίοδο του παρελθόντος», λέει στην «R» ο Στ. Δάνδολος.

Το Καφενείο του Γεωργίου Παπανδρέου

Τέτοιου είδους μυθιστορήματα χρειάζονται σίγουρα ιστορική έρευνα και αυτό είναι το πιο δύσκολο κομμάτι: «Εγώ προσωπικά αφιερώνω πολύ χρόνο στην έρευνα μέχρι να ξεκινήσω να γράφω. Θέλω να αισθάνομαι σίγουρος για τον εαυτό μου. Εχω ακούσει κόσμο που σύχναζε στο Καφενείο του Ζαχαράτου. Εκείνα τα χρόνια, όλη η κοινωνική ζωή βασιζόταν στην κοινωνική επαφή. Και αυτού του είδους τα καφενεία, όπως και το Καφενείο του Ζαχα-

ρεί να είναι ένας άνθρωπος. Και ενώ εκείνες τις ημέρες όλοι οι Έλληνες διεκδικούσαν τη δική τους πατρίδα έτσι όπως την είχαν στο μυαλό τους, βάσει πολιτικής ιδεολογίας, ο Αριστείδης διεκδικούσε τη δική του πατρίδα, που δεν ήταν άλλη από μια γυναίκα, που και αυτή ήταν μοιρασμένη πια και που τον περίμενε σε μια άκρη της Αθήνας. Εκείνος έπρεπε να διασχίσει μια πόλη, από την οδό Μπενάκη μέχρι τη Γλυφάδα, μια διαδρομή που του πήρε πάρα πολλές ημέρες και τον έφερε αντιμέτωπο με ελεύθερους σκοπευτές, με εκρήξεις, με μάχες στους δρόμους, με οδοφράγματα. Η Αθήνα φλεγόταν», καταλήγει ο συγγραφέας.

Τρία χρόνια μετά τη «Δίκη που άλλαξε τον κόσμο», ο πολυβραβευμένος συγγραφέας των μπεστ σέλερ «Ιστορία χωρίς όνομα» και «Φλόγα και άνεμος», επιστρέφει με ένα καθηλωτικό μυθιστόρημα για την αξία της αθωότητας μέσα στο πιο βαθύ σκοτάδι. Ένα βιβλίο αφιερωμένο στους δικούς του μεγάλους έρωτες, τη σύζυγό του **Κάλι** και τον γιο του, **Πάνο**.

